

ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

М. О. Лищенко, к.е.н, доцент
Сумський національний аграрний університет

У розвитку сільськогосподарського виробництва винятково важливе значення мають інноваційні пріоритети. Оскільки активізація інноваційної діяльності підприємств є необхідною умовою розвитку економіки, зокрема виробничої сфери, підвищення якості продукції та зростання ринкових можливостей підприємств, появи нових товарів, а також засобом, за допомогою якого відбувається адаптація до змін у зовнішньому середовищі. Ефективний розвиток сільського господарства і, зокрема, зернової галузі можливий лише на основі інтенсифікації та впровадження досягнень науково-технічного прогресу.

Проблема інтенсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств набуває особливого значення у зв'язку із зменшенням рівня ресурсного забезпечення та потреби у формуванні та ефективному використанні виробничого потенціалу. Ринкова трансформація аграрної сфери економіки України обумовлює необхідність докорінних перетворень у методах державного і ринкового стимулювання переходу суб'єктів підприємницької діяльності сільського господарства до інноваційного розвитку. Розробка концепції інноваційного розвитку підприємств сільського господарства вимагає обґрунтування організаційно-економічного механізму сприяння інтенсифікації аграрного виробництва на інноваційній основі.

Розвиток зернової галузі вимагає ґрунтовної економічної оцінки, перегляду цілого ряду позицій щодо технічно-технологічних, організаційно-економічних та ринкових умов функціонування всього комплексу.

Основними пріоритетами раціонального розвитку зерновиробництва є : гарантувати забезпечення зростаючих потреб населення і переробних галузей України у зерні належної якості; наростити експорт українського зерна з метою підвищення доходів його виробників, забезпечення ефективної роботи інфраструктури ринку та збільшення валютних надходжень в економіку країни; здійснити державну науково-технічну політику в розвитку селекції і

насінництва зернових культур, удосконалити наукове, інформаційне та кадрове забезпечення; створити додаткові робочі місця в агропромисловому комплексі; використовувати продукцію зернової галузі за цінами, що забезпечують розширене її виробництво; забезпечити раціональне використання землі, оптимізувати структуру посівних площ, підвищити екологічну чистоту довкілля; удосконалювати ринкові механізми цінового регулювання, кредитно-фінансової системи; сформувати ринкову інфраструктуру; спрямовувати інвестиційну політику на відновлення та розвиток вітчизняного ресурсного потенціалу сільськогосподарського виробництва, переробної і харчової промисловості.

В умовах ринкової економіки одним з головних факторів успіху товаровиробника є постійне підвищення рівня конкурентоспроможності продукції. Особливої уваги потребує дослідження особливостей конкурентоспроможності продукції зерновиробництва, яка в умовах ринкової трансформації набула надзвичайної актуальності внаслідок потреби збуту продукції вітчизняними виробниками.

Оцінюючи конкурентоспроможність зерна з позицій ціноутворення слід зазначити, що визначальним показником її оцінки є економічна ефективність виробництва. В сільськогосподарських підприємствах простежується зростання з роками собівартості реалізованої продукції і це в той час коли реалізаційна ціна зростає нижчими темпами або взагалі має тенденцію до зменшення, в результаті знижується рентабельність та прибутковість виробництва зернових та зернобобових. Реалізація стратегії розвитку зернового ринку та підвищення конкурентоспроможності зерна передбачає створення сприятливого податкового, інвестиційного та комерційного клімату за рахунок формування відповідного нормативно-правового та економічного поля. Комплекс запропонованих заходів вимагає акумулювання в короткий термін часу великої кількості фінансових та інтелектуальних ресурсів для вжиття відповідних дій в межах всієї країни. Встановлено, що об'єктивним інструментом для збільшення виробництва зерна та оптимізації його розподілу є агропромислова інтеграція.

Отже, потрібно зазначити, що ефективність виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств у зернопродуктовому підкомплексі має змінний характер, що дає підстави оцінювати її як нестабільну й збалансовану, а це у кінцевому випадку позначається на формуванні доходів та цінній конкурентоспроможності продукції. Для формування конкурентоспроможності зерна, важливий вплив мають внутрішні та зовнішні чинники. З одного боку це ефективна організація виробництва, система управління, фінансове забезпечення, виробничий потенціал, з іншого – державна підтримка сільськогосподарських підприємств, інфляційні процеси. Важливим напрямком підвищення конкурентоспроможності і ефективності зернового виробництва є подальша його інтенсифікація на основі інноваційної діяльності. У свою чергу, інноваційна діяльність є засобом досягнення інтенсифікації виробництва, підвищення ефективності виробництва та зростання рівня конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції.

Отже, для забезпечення підвищення якісних характеристик зерна та його конкурентоспроможності існує багато шляхів – напрямків роботи сільськогосподарських підприємств: удосконалення системи техніко-технологічних та агротехнічних заходів з виробництва зерна та його збуту; впровадження у виробництво нових енергозберігаючих технологій вирощування, транспортування, зберігання, переробки та реалізації зерна; здійснення належного контролю за якістю продукції на всіх етапах її виробництва та збуту; впровадження у виробництво нових високоврожайних сортів і гібридів зернових культур; запровадження нових технологічних проектів, які базуються на сучасних досягненнях аграрної науки; інтенсифікація виробництва за рахунок використання сучасних технологій; відтворення, підвищення та охорона родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення; розвиток інфраструктури аграрного ринку. Реалізація цих напрямків дасть можливість суттєво посилити стійкість і конкурентоспроможність підприємств зернового підкомплексу, експертний потенціал галузі та надійність продовольчої безпеки.